

REKABET KURUMU

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-4-136
Karar Sayısı : **05-48/692-M**
Karar Tarihi : 21.7.2005

10 A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Rifki ÜNAL,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER: Süleyman CENGİZ, Bekir KOCABAŞ

20 **C. ŞİKAYET EDEN:** Ganmaktaş Ganiogulları Makine Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Ankara Yolu Üzeri Galericiiler Sit. No:2 47050
Karatay/Konya
Temsilcisi: Av. Memduh OĞUZ, Av. Çiğdem SAK
Kemerli Çarşı A Blok No:2/201 Konya

D. ŞİKAYET EDİLEN: Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.
Büyükdere Cd. Tofaş Han No:145 Zincirlikuyu/İstanbul

30 **E. DOSYA KONUSU:** Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. (Tofaş)'ın dağıtım sözleşmesini usulsüz fesh etmek ve dağıtım bölgesine yeni bir dağıtıcı atamak suretiyle 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiği iddiası.

40 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Şikayet dilekçesinde, Ganmaktaş Ganiogulları Makine Ticaret ve Sanayi A.Ş. (Ganmaktaş)'ın 1973 yılından beri Tofaş markalı motorlu kara taşıtlarının Konya ve çevre bölgesinde ana bayiliğini sürdürdüğü ve servis hizmeti verdiği; Tofaş'ın, özellikle son dönemde bayiye düzenli biçimde mal teslim etmek, sözleşme bölgesinde başkaları ile sözleşme yapmamak gibi sözleşmenin kendisine yüklediği yükümlülükleri yerine getirmediği ifade edilmektedir.

Şikayet dilekçesinde ayrıca, Tofaş ile şikayetçi arasında 2000 yılında yapılan bir anlaşma ile müvekkil şirketin aylık (...-...) otomobil almasının öngörüldüğü; ancak yaşanan ekonomik kriz nedeniyle satışların düşmesine bağlı olarak istenen satışa ulaşılamadığı ve bu nedenlerle stokların arttığı; buna karşılık araç alma zorunluluklarının bir süre için askıya alınması taleplerinin reddedildiği; bu şekilde mali sıkıntı içerisine düşen şikayetçinin sözleşmeden doğan borçlarının

05-48/692-M

50 ödenmesinde aksamalar yaşandığı; (....-....) tarihinde söz konusu borçların ödenmesi için bir ödeme taahhüdünde bulunulduğu ve bu ödemelerin gerçekleştirildiği; buna rağmen şikayetçiye otomobil ve yedek parça
60 gönderilmesinin durdurulduğu; şikayetçi ile Tofaş arasındaki dağıtım anlaşmasının (.....) tarihi itibarıyla herhangi bir feshi ihbar süresi tanınmaksızın dağıtım sözleşmesinin fesh edildiği ve bu konuda Konya Asliye Ticaret Mahkemesi'nde açılan davanın sürmekte olduğu ifade edilerek; Tofaş'ın dağıtım sözleşmesini usulsüz fesh etmek ve dağıtım bölgesine yeni bir dağıtıcı atamak suretiyle "4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 4. ve 6. maddelerine aykırı davranışlarda bulunulduğu iddia edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 18.4.2005 tarih, 2449 sayı ve 21.6.2005 tarih, 4246 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 15.7.2005 tarih, 60 2005-4-136/ İİ-05-SC sayılı İlk İnceleme Raporu 18.7.2005 tarih, REK.0.08.00.00-110/212 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-48 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda;

- şikayet konusu uygulamanın Rekabet Hukuku anlamında bir sakınca yaratmasının muhtemel olmadığı, konunun yargı yolu kullanılarak çözülmesinin yerinde olacağı, nitekim konuya ilişkin davanın halihazırda Konya 2. Asliye Ticaret Mahkemesi'nde 2003/8 E. sayılı dosya no ile görülmekte olduğu,
70 - TOFAŞ ile bayileri arasında akdedilen bayilik sözleşmelerinin ve eklerinin, 1998/3 sayılı "Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" kapsamında yer almayan rekabet kısıtlamaları içermek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabet kısıtlaması oluşturup oluşturmadıklarının ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için aynı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrası gereğince TOFAŞ ile bayileri hakkında önaraştırma açılmasının yerinde olacağı görüşlerine yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

80 Şikayet dilekçesinde yer alan ifadeler çerçevesinde yürütülen inceleme çerçevesinde, Kurum'un talebi üzerine şikayetçi tarafından sunulan, Tofaş'ın Beyoğlu 34. Noterliği aracılığı ile şikayetçiye gönderdiği bayilik sözleşmesinin feshine ilişkin Aralık 2001 tarihli ihtarnamede, Ganmaktaş'ın muaccel borçlarını ödemediği, uzun zamandır süren bu duruma bağlı olarak da Tofaş Bayilik sözleşmesinin 6.2. maddesi ve ekleri hükümleri uyarınca sözleşme ve eklerinin (.....) tarihinden itibaren feshedilmiş bulunduğu ifade edilmektedir.

90 Bayilik sözleşmesinin ihtarnamede anılan 6.2. maddesi incelenmiş, söz konusu maddenin, bayinin acze düşmesi, ölmesi ya da çalışamaz hale gelmesi, hüküm giymesi, önemli sözleşme yükümlülüklerini yerine getirmemesi ve benzeri, objektif sona erdirme sebeplerini sıraladığı anlaşılmıştır.

Gerek ihtarname metninden ve gerekse ihtarnamede atıf yapılan sözleşme maddesi içeriğinden, sözleşmenin feshedilmesinin sebebinin önemli sözleşme yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi olduğu görülmüştür.

100 Sözleşme yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi halinde sözleşmenin feshedilmesi imkanının Borçlar Kanunu'nda düzenlenmiş bir hak ve aynı zamanda sözleşme hürriyetinin ayrılmaz bir parçası olduğu da dikkate alındığında, şikayet konusu uygulamanın Rekabet Hukuku anlamında bir sakınca yaratmasının muhtemel olmadığı, konunun yargı yolu kullanılarak çözülmesinin yerinde olacağı, nitekim anlaşmazlığın Konya 2. Asliye Ticaret Mahkemesi'nde 2003/8 E. sayılı dosya no ile görülmekte olduğu anlaşılmıştır.

Diğer yandan, taraflar arasında akdedilen bayilik sözleşmesi incelendiğinde, sözleşmenin 1 no'lu ekinde aşağıdaki ifadelerin yer aldığı tespit edilmiştir:

"A. Bu Sözleşmenin 1.1.maddesinde sözü edilen bölge aşağıdaki gibidir:

Bayinin bölgesi....dir.

Şirketin tek taraflı olarak etki alanını yeniden düzenleme hakkı saklıdır.

B. Bölgedeki mevcut bayiler.:

Akhanlar Otomotiv San ve Tic A.Ş.

Şirket bölgede yeni bayi tayin etme hakkını saklı tutar."

110 1998/3 sayılı Tebliğ'in "Grup Muafiyeti Kapsamı Dışında Kalan Koşul ve Yükümlülükler" başlıklı 7. maddesinin birinci fıkrası (d) bendi; "Sağlayıcının, anlaşma ile satıcının anlaşma bölgesinde faaliyet gösteren başka satıcı teşebbüslerle, anlaşma konusu malların dağıtım ve servisi konusunda veya anlaşma bölgesini değiştirmesi konusunda anlaşma yapma hakkını saklı tutulması" şeklindedir. Aynı maddenin ikinci fıkrası birinci cümlesinde ise; "Bu maddenin a, b, c ve d bentlerinde sıralanan rekabet sınırlamalarından bir veya birkaçı anlaşmada yer alıyorsa, anlaşmada yer alan rekabeti kısıtlayıcı nitelikteki tüm hükümler de muafiyetten yararlanamaz." hükmü yer almaktadır.

120 Yukarıda aktarılan bilgiler ışığında, Tofaş'ın, bayileri ile akdettiği inceleme konusu dağıtım sözleşmelerinin, 1998/3 sayılı Tebliğ ile sağlanan grup muafiyeti kapsamında yer almadıkları anlaşılmış olup, grup muafiyeti kapsamı dışına çıkılmasına neden olan söz konusu ihlalin Tebliğ'de açıkça yasaklanan bir ihlal olması nedeniyle, Tofaş ile bayileri arasında akdedilen bayilik sözleşmelerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti kısıtlayıcı anlaşmalar olarak kabul edilip edilmeyeceğinin açıklığa kavuşturulması için aynı Kanun'un 40. maddesi birinci fıkrası çerçevesinde önaraştırma yapılmasının yerinde olacağı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

130 1- Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.'nin dağıtım sözleşmesini usulsüz fesh etmek ve dağıtım bölgesine yeni bir dağıtıcı atamak suretiyle 4054 sayılı

05-48/692-M

“Rekabetin Korunması Hakkında Kanun”un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiğine ilişkin şikayetin reddine,

2- 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un 40. maddesinin 1. fıkrası ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’in 55. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. ve bayileri arasında imzalanan bayilik sözleşmelerinin 1998/3 sayılı “Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği” kapsamında yer almayan rekabet kısıtlamaları içerip içermediğine yönelik önaraştırma yapılmasına;

140

3- Önaraştırma işlemleri sırasında, 4054 sayılı Kanun’un 14. ve 15. maddelerinin uygulanması konusunda Başkanlığa yetki verilmesine;

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.